

Фарзандингизга чиройли исм қўйинг! (иккинчи мақола)

13:00 / 13.11.2019 3021

Умму Роита бинти Муслимдан, у отасидан ривоят қилинади:

مَلَسُوهُ لَعَلَّ يَصِيَّبَنَّ لِعَمِّ تَدِيهَشْ: لَأَقْأَهْ يَبْأَنْعِ مَلَسْمُ تَنْبَ عَاطِيَّارِمُ أَنْعِ
يُرَاحُ بِلْأَهْ أَوْرُ. مَلَسْمُ كُمْ سَلَبْ، أَلْ: لَأَقْأَبْ أُرْغُ تَلُقْ؟ كُمْ سَأَمْ: يَلْ لَأَقْأَفْ أَنْ يَنْحُحْ

«Мен Набий соллаллоҳу алайҳи васаллам билан бирга Ҳунайн ғазотида иштирок этдим. У зот менга:

«Исминг нима?» – дедилар.

«Ғуроб» (Қарға), – дедим.

«Йўқ, балки сенинг исминг Муслим», – дедилар».

بشیر بن مہابد

Башир ибн Маъбад Судусийдан ривоят қилинади:

«Унинг асл исми Заҳм ибн Маъбад эди. Ҳижрат қилиб, Набий соллаллоҳу алайҳи васалламнинг ҳузурларига келди. Шунда у зот унга: «Исминг нима?» – дедилар.

«Заҳм», – деди.

«Йўқ, сенинг исминг Баширдир», – дедилар».

Бухорий ривоят қилган.

Бу ҳадисда айтилишича, Расулulloҳ соллаллоҳу алайҳи васаллам номаъқул исмни эшитиб, уни маъқул исмга, хунук исмни чиройли исмга, ёмон маъноли исмни гўзал маъноли исмга алмаштириб қўйибдилар.

«Заҳм» сўзи «тиқилинч» деган маънони билдиради. «Башир» сўзи эса, «башорат», «севинч» маъносини англатади.

Келаси ривоятда Расулulloҳ соллаллоҳу алайҳи васаллам нохуш маъноли исмдан шумланиб, уни ўзгартиришни таклиф қилганларида у одам қабул қилмаганининг оқибати нима бўлганлиги баён қилинади.

مجلسو هيلع لعل صبي بن لى تاءن اودج نع، هيبأ نع، بي سمل انب دي عس نع
ل اق. هين امس امس اري عا ال: ل اق. ل هس تنأ: ل اق. ن زح: ل اق؟ ك م سا ام: ل اق ف
بشیر بن مہابد اور. دعب اني فة ونو ح ل ل ت ل از ام ف: بي سمل انب

Саъийд ибн Мусайябдан, у отасидан, у бобосидан ривоят қилинади:

«У Набий соллаллоҳу алайҳи васалламнинг ҳузурларига борганида:

«Исминг нима?» – дедилар.

«Ҳазн» (Қўполлик), – деди.

«Сен Саҳлсан», (енгиллик, мулойимлик) – дедилар.

«Отам қўйган исмни ўзгартирмайман», – деди у».

Ибн Мусайяб айтади:

«Шундан бери бизда қўполлик давом этади».

Бухорий ривоят қилган.

Яъни, бобом Расулуллоҳ соллаллоҳу алайҳи васалламнинг назарларидан қолганларидан буён ҳозиргача бизнинг оилада қўполлик давом этиб келяпти.

Нотўғри, номаъқул исмни яхшиликка ишора қилувчи исмга ўзгартирмаганликнинг оқибатида бу оилада ана шундай ҳолат кузатилган экан. Бундан Аллоҳ таоло сақласин. Ровийнинг боболари янги исмни эшитиб, ташаккур айтсалар, Расулуллоҳ соллаллоҳу алайҳи васалламнинг сўзларини қабул қилсалар, эҳтимол, оилаларида яхшилик, енгиллик, хурсандчилик бўлар эди.

Аксинча, Ҳудайбия ҳодисасида Расулуллоҳ соллаллоҳу алайҳи васаллам ўша пайтда душманларнинг раҳбарларидан бири бўлган мушрикнинг исмидан башорат топганлар ва оқибатда ишлар осонлашиб, Ислом тарихидаги энг катта ғалабалардан бири юзага чиққан.

Расулуллоҳ соллаллоҳу алайҳи васаллам бир минг тўрт юз нафар саҳобий билан умрани ният қилиб Мадинадан чиқдилар. Маккаи Мукаррамага яқинлашиб, Ҳудайбияга тушдилар. Мушриклар йўлни тўсдилар. Улар уруш чиқариб, эҳромда турган мусулмонларни қириб ташлаш пайдан бўлдилар. Орада ҳайъатлар юбориб, музокаралар бошланди. Бир неча ҳайъатлар алмашса ҳам, иш юришмади.

Охири Қурайш Пайғамбар алайҳиссалом ҳузурларига Суҳайл ибн Амрни юборди. Унга:

«Сен бориб, Муҳаммад билан сулҳ туз. Сулҳда, албатта, бу йил бизнинг устимизга (Маккага) кирмай кетиши бўлсин, яна араблар, бизнинг устимизга куч ишлатиб кирди, деб гапиришмасин», – дедилар.

Пайғамбар алайҳиссалом Суҳайл ибн Амрнинг келаётганини кўрганларида:

«Аллоҳ ишимизни енгиллаштирадиганга ўхшайди», – дедилар. («Суҳайл» «осонлик», «енгиллик» дегани). Яна:

«Улар бу одамини юборишларидан сулҳ тузишмоқчи шекилли», – дедилар.

Суҳайл Расули акрамнинг ҳузурларига келиб, узоқ гаплашди, улар тортишдилар ва охири сулҳ тузилди. Бу сулҳ Ислом уммат тарихидаги энг қувочли, энг башоратли ҳодисага айланди.

Шунинг учун Аллоҳ таолога бандалик маъносини англатувчи «Абдуллоҳ», «Абдурроҳман», «Абдуссаттор» ва Аллоҳ таолога ҳамд маъносини англатувчи «Ҳамидуллоҳ» каби исмлар яхши исмлар ҳисобланади.

Шунингдек, Набийларнинг, саҳобаларнинг ва ўтган солиҳ аждодларимизнинг исмлари ҳам яхши исмлар ҳисобланади.

Қизларга ҳам ўтган аҳли иймон момоларимизнинг, саҳобия аёлларнинг исмларини ва эзгулик маъносини англатувчи исмларни қўймоқ матлубдир.

(Тамом)

«Бахтиёр оила» китобидан